

Ecologisch maaibeheer met Kleurkeur: stand van zaken 2022

Antonie Stip – De Vlinderstichting

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

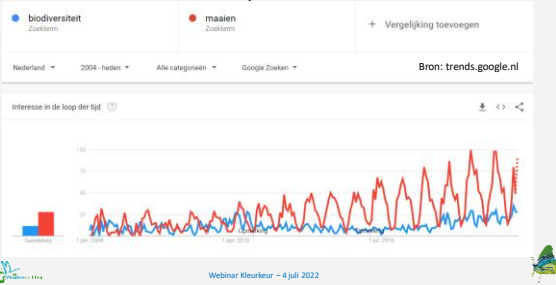
1

Agro-Ecoloog & natuurbeschermmer
Bedenker van Kleurkeur
Duurzame Jonge 100 2021

2

Maaien is een hot topic

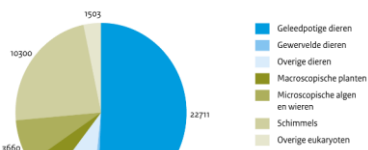
3

Bermen zijn belangrijk voor biodiversiteit

- Verbinding in het landschap
- Groene (kleurrijke!) dooradering
- Bermen ook leefgebied voor gewone en bijzondere flora en fauna
- Vanuit bermen en vanaf dijken & taluds kunnen soorten het landschap 'intrekken'

4

Aantal soorten in Nederland per hoofdgroep, 2018

Bron: Naturalis, EIS

CBS/oksb
www.dlo.nl/ninoq008

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

5

Omgaan met verwachtingen

- Twee groepen mensen laten zich momenteel horen
- 1. "Strak en netjes"
- 2. "Maai zo min mogelijk"
- Opdrachtgevers: betrek beide groepen bij uw doelen en aanpak
- Opdrachtgevers: weet wat u wilt en wees daarin consequent

6

Overwegingen om tot Kleurkeur te komen

- Meer biodiversiteit in bermen en groenstroken
- Er is vraag naar kwaliteitsborging van ecologisch bermbeheer
- Aansluiting bij bestaand keurmerk Groenkeur
- Vakbekwaamheid van opdrachtnemers
- Verankering in bestekken
- Uniformiteit, met behoud van diversiteit in uitvoering

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

7

Wat houdt Kleurkeur in? (1)

- **Voorbereiding**
 - Samenstel opdrachtgever en opdrachtnemer: beheerplan
- **Uitvoering**
 - Elke maaibeurt gefaseerd: 15-30% van het oppervlak blijft ongemaaid op schaal van max 500m
 - Niet klepelen
 - Flexibiliteit om in te spelen op seizoensvariatie

8

Klepelen binnen 3 jaar

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

9

Voorbeeld: het belang van schaal bij beheer voor wilde bijen

Nest
 Foerageerhabitat
 Meeste bijen: <500 m
 Hommels: <3 km
 Kritteke bijen: <100m

10

Wat houdt Kleurkeur in? (2)

- **Monitoring:** effecten van gevoerde beheer op flora en fauna worden in kaart gebracht. Binnen Kleurkeur gelden minimeisen voor monitoring (nectarindex)
 - **Vakbekwaamheid:** cursus Kleurkeur voor uitvoerders van het beheer en hun direct leidinggevenden
- Ruim 1300 mensen opgeleid in de afgelopen 2,5 jaar

11

#maaimeniet → #maaimgefaseerd

12

Gefaseerd maaien gaat niet vanzelf goed

13

Hoe vaak en wanneer maaien

- Voedselrijk: 2x per jaar GEFASEERD maaien en afvoeren, mei-juli en aug-okt
- Voedselarm: 1x per jaar GEFASEERD maaien en afvoeren, voorjaar óf najaar
- Zandgrond = voedselarm
- Klei en veen = voedselrijk
- Gazons: extensiveren kan, maar denk aan betrekken van bewoners en bouw het aantal maaibeurten stapsgewijs af

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

14

Meer weten? Volg de basiscursus Kleurkeur!
www.kleurkeur.com

15

Kostenplaatje voor opdrachtnemer

Onderwerp	Kostenraming (€) *
Audit voor certificaat (jaarlijks)	500-1000
Afdracht voor keurmerk (jaarlijks)	275
Opleiding (basiscursus per persoon)	310**
Machines	PM
Ecologische expertise	PM
Monitoring	PM

* Weergegeven bedragen zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan ontleend worden

** Weergegeven is het standaardtarief. Voor incompany cursussen gelden lagere tarieven

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

16

Kostenplaatje voor opdrachtgever

Onderwerp	Kostenraming (€) *
Meerkosten ecologisch beheer t.o.v. kliepelen	0.00-0.15 per m ² , afhankelijk van berm en aannemer
Opleiding (basiscursus per persoon)	310**
Beheerplan, ontsluiting ecologische data etc	PM
Ecologische expertise	PM
Monitoring	PM

* Weergegeven bedragen zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan ontleend worden

** Weergegeven is het standaardtarief. Voor incompany cursussen gelden lagere tarieven

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

17

Faal- en succesfactoren

- Goed samenspel tussen opdrachtgever en opdrachtnemer is essentieel
- Ecologisch beheer is iets anders dan een bezuinigingsoperatie
- Zonder kennis van terreinen wordt ecologisch beheer lastig
- Kleurkeur biedt ruimte voor maatwerk
- Kwaliteit wordt (grotendeels) geborgd, maar kost ook wat
- Kleurkeur biedt communicatieve kansen, je kunt laten zien dat je onderdeel bent van een groter geheel + staat voor kwaliteit

18

19

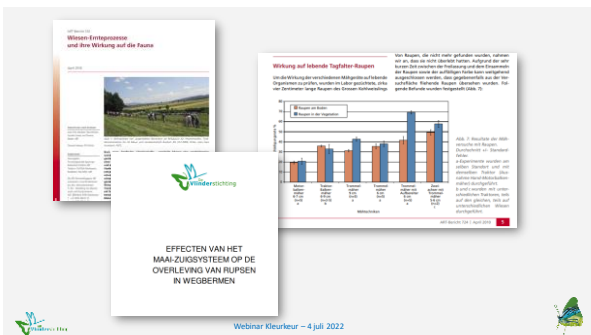
20

21

22

23

	Startaantal rupsen		% oppervlak ongemeaid na 1 maalbeurt*		Overleving rupsen			Aantal overlevende rupsen na volledige maai ronde	
	100	0	6	8	Harken**	Balen**	nvt	nvt	nvt
Klepelmaaier	100	0	6	8	nvt	nvt	nvt	nvt	6
Maai-zuiger	100	0	8	8	nvt	nvt	nvt	nvt	8
Cyclomaaiër	100	0	40	30	20	20	20	20	20
Handmaaiëlk	100	0	80	60	40	40	40	40	40

24

25

Toetsingskader ontwikkeld voor nieuwe maaimachines

- Insectentoets: staaftjes bijenwas als model voor insecten, beoordelen hoeveel onbeschadigd blijven
- Maaiseltoets: als machine ook afvoert → beoordelen hoeveel maaisel achterblijft
- Toetsingskader voorgelegd aan Technische Commissie Kleurkeur
- Feedback wordt nu verwerkt

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

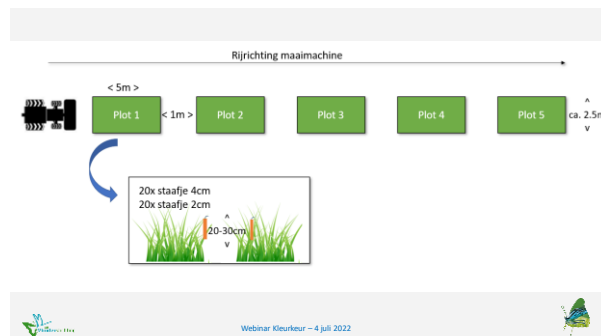
26

Beschadigde wasstaafjes a.g.v. maaien

Bron: Richner et al 2019

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

27

28

Resultaat

- Beter inzicht in ecologische effecten van maaimachines
- Onafhankelijk getoetst
- Beoordeeld door commissie van experts
- Wanneer is dit operationeel? Z.s.m., vermoedelijk deze zomer

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

29

30

31

Kleurkeur voor oevers en watergangen

- Ontwikkeling samen met o.a. enkele waterschappen
- Start binnenkort
- Verwacht: juli 2023

32

Kennisdag ecologisch bermbeheer

- Twee keer per jaar
- Doelgroep: betrokkenen bij ecologisch bermbeheer (uitvoerend en beleid)
- Eind september 2022 de eerstvolgende
- Onderwerp: communicatie
- Locatie: waarschijnlijk gemeente Lansingerland
- Bijblijven? Schrijf je in voor de nieuwsbrief Kleurkeur via kleurkeur.com

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

33

34

Tip: podcast 'Toekomst voor Natuur'

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

35

Dank voor jullie aandacht!

kleurkeur.com
kleurkeur@vlinderstichting.nl

Met dank aan:

Frans Pladdet, Dick Oosthoek, Albert Vliegthart, Manon Wieringa, Kars Veling, Marjelle Molenaar, Technische commissies Groenkeur en Kleurkeur

Webinar Kleurkeur – 4 juli 2022

36